

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Noveller og andre fortællinger

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Noveller og andre fortællinger", i Goldschmidt, M. A.: *Noveller og andre fortællinger*, udg. af Thomas Bredsdorff , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 322. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt02t-shoot-idm140068784069680/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller og andre fortællinger

- 80 *Kongeslagsdiget*: Kong Knaps Dige eller Bækkemarksdiget på Gråhede, hvor traditionen hævder, at slaget mellem de to konger fandt sted, iflg. Trap, *Danmark VII*, 1, 1962, 444.
- 82 *a*: jeg (jysk). – *it* (...) *itte*: ikke (jysk). – *Laust Skalle*: pseudonym for N. Andersen (1794-1852), skolelærer og kirkesanger, forfatter til *Faaklaaring aa Beskryuelse over et faalæ villedæ Gild* (...), Randers 1835. – *Han seier* (...): Goldschmidt citerer lidt frit vers 21-24 af det nævnte digt, som lyder: »Han seæ reelænok Jeg te sæ sjel, / aa hi 'et, de ka de jo Ingen; / men diaæ haa Taavelæhied sit Spil; / han æ faa ukynnæ aa Tingen.» Situationen er den at digtets jeg forsvarer degnen. Spørgsmålet til diskussion er om degnen er blæret. Det mener visse, for han siger »seks» i stedet for »seis», og »Han siger rigtignok Jeg til sig selv, / og det er der ingen der synes om, / men dér er det dumhed, der er på spil; / han er for ukyndig om sagen,« dvs. det jy. sprog.
- 83 *stunke*: stolt, stædig. – *Knutspil*: skovfest. – *Restaurateur*: 1) istandsætter, 2) vært(shusholder).
- 84 *lod*: så ud til
- 85 *drikke Lidkjøb*: bekræfte en handel ved indtagelse af en drik. – *Daler*: se n.t.s. 22. – *Licentia poetica*: digterisk frihed. – *knøv(este)*: flink, god.
- 86 *pleie van*: pleje. – *Fagotbrænde*: uklovet brænde.
- 87 *Bilæggerovnen*: kakkelovn med indfyring fra et andet lokale end det, som skal opvarmes. – *Brystsygge*: lungetuberkulose.
- 89 *Skalk(en)*: drillepind. – *Bødker*: håndværker der laver tønder og kar. – *David*: isr. konge, der som lille, spinkel knægt overmandede kæmper Goliat, 1. Sam., 17. – *siger Blicher*: i novellen *Præsten i Thorming* (1824).
- 90 *Stenrevl*: aflang forhøjning i landskabet, også kaldet en ås, der består af sten. – *Skenæ*: landsby NV for Tørring.
- 91 *Ahlhedens Colonier*: alhedens kolonier blev grundlagt i 1759 og befolkede af de såkaldte kartoffeltyskere, der skulle stå for hedens opdyrkning. – *Kvammarked*: marked for varer, modsat kvægmarked. – *Klampenborg*: se n.t.s. 33. – *de elysæiske Marker i Paris*: Champs-Elysées, det mondæne pariserkvarter, var endnu op i 1800-tallet et landligt, ubeboet område, hvor man kunne tage på udflugt som til *Boulogneskoven*. – *mergle(de)*: gøde med mergel, dvs. kalkholdig lerjord.
- 92 *Kramlæde*: købt stof, modsat hjemmelavet. – *Jagtjunker(en)*: titel i 6. af 9 rangklasser. – *Fortrav(ene)*: fortrap.
- 93 *vanhelde(de)*: skæmme. – *Colonist(ene)*: kartoffeltysker, se n.t.s. 90.
- 94 *recommandere(de)*: anbefåle. – *Kammerjunker*: titel i 4. af 9 rangklasser.